

Goedemiddag,

Dank voor de mogelijkheid om in te spreken namens de Vereniging Pettemerduinen over Pallas.

1. Het kenmerk van een goede businesscase is dat investeerders de bereidheid hebben te investeren. Pallas roept al twee jaar dat er geïnteresseerde investeerders zijn. De verantwoordelijk minister van Medische zorg Bruno Bruins meldt in de brief van 4 juli 2019 aan de Tweede Kamer wederom dat meerdere private partijen willen investeren in de nieuwe Pallas reactor in Petten.
2. Maar geen enkele investeerder is met naam en toenaam bekend. Al jaren wordt door de overheid de indruk gewekt dat Pallas een privaat initiatief is. De werkelijkheid is anders. Het is de overheid zelf die het initiatief neemt en de promotor is van dit project. De gesprekken met investeerders gaan over de garanties die de overheid moet geven. En omdat het de overheid is die dit prestigeproject wil realiseren hebben investeerders alle tijd.
3. Bij garanties moeten we denken aan minimalisering van de risico's en maximalisering van het rendement op het geïnvesteerde vermogen. Investeerders hebben niet zoveel op met de langjarige risico's die gepaard gaan met het nucleaire afval of de risico's van de snel veranderende markt van medische isotopen. De af te geven garanties lopen natuurlijk voor een periode van veertig jaar.
4. De huidige HFR draait voor 90 % op de bestraling van plaatjes uranium voor de molybdeenproductie. Dat levert 2% product op en 98 % afval. Het radioactieve afval van de HFR is een hoofdpijndossier dat al honderden miljoenen aan belastinggeld kostte. In 2018 betrof het een totaal van € 150 miljoen. NRG hanteert twee scenario's voor het opruimen: het optimistische waarin al het kernafval is afgevoerd eind 2026 en het pessimistische dat doorloopt tot 2034.
5. De Pallasreactor is ontworpen op basis van oude technologie en blijft de komende 60 jaar radioactief afval produceren. Alternatieven om Molybdeen op een schone wijze te produceren zijn ruimschoots voorhanden. Landen als de Verenigde Staten en Canada zijn overgeschakeld op nieuwe niet vervuilende technologie. Het door Pallas te produceren afval zal meer dan honderdduizend jaar een gevaar vormen voor de gezondheid van komende generaties. Een niet te verkopen nucleaire voetafdruk door een overheid die de mond vol heeft van klimaat en milieu.
6. Volgens de directeur van de NRG Cuijpers zijn de bulkproducten Molybdeen-99 en Lutetium-177 de pijlers onder de toekomstige productie van Pallas. Het marktaandeel van Pallas betreffende Molybdeen-99 neemt af doordat er meerdere spelers op de markt zijn of komen. In de vragenbeantwoording bij het bestemmingsplan van de gemeente Schagen werd een afname van het marktaandeel genoemd van 50%. Andere spelers zijn bijvoorbeeld de Europese vestiging van Shine Medical, die isotopen zal leveren voor meer dan 30.000 patiënten per dag en het Imaging Centre van het UMC in Amsterdam dat vandaag de dag al heel Nederland kan bedienen met de diagnostische PET-scans, met betere kwaliteit dan de SPECT-scans met Molybdeen.

7. Als initiatieven als Shine, Northstar, Lighthouse en de cyclotrons een groot deel van de Molybdeenproductie over gaan nemen dan komt niet alleen bij Pallas reactorcapaciteit vrij, maar ook bij reactoren in België, Duitsland, Frankrijk, Polen en Tsjechië. Pallas zal in die zin met haar als uniek aangeprezen positie aan moeten sluiten in de rij en wellicht overbodig worden. Voor de investeerders geen punt want die hebben hun garanties en claims klaarliggen. De Nederlandse belastingbetaler draait vervolgens op voor de verliezen.
8. Pallas is een trein die bijna twintig jaar geleden is gaan rijden. Toentertijd was de bestemming helder. De HFR moet zijn vervangen in 2015. Vandaag draait de hoogbejaarde reactor nog steeds. Vele miljoenen zijn er nodig geweest voor de exploitatie en de veiligheid van de reactor is een continue zorg.
9. We kunnen ons een wereld zonder sociale media, Google, Facebook en Uber niet meer voorstellen. Toch werd de smartphone pas tien jaar geleden geïntroduceerd. Vandaag de dag maken we geen businesscase meer voor veertig jaar. Maximaal een jaar of vijf tot tien is te overzien vanwege de snelle technologische veranderingen. Met Pallas is het niet anders. Links en rechts wordt Pallas ingehaald door bedrijven die schoner en vooral veel goedkoper produceren.
10. Maar de politiek houdt vast aan het oorspronkelijke scenario, blijkbaar blind voor de veranderende wereld. Lighthouse werd het land uitgezet en ook Shine zal als we niet uitkijken aan Petten en Nederland voorbijgaan. Hoe kunnen politici blijven geloven in een Heat&Energy Campus, als een nieuw Eindhoven van het Noorden, wanneer de meest innovatieve bedrijven ter wereld worden geweerd?
11. Duurzaamheid en innovatie staan met grote letters in de programma's en coalitieakkoorden. 'Duurzaam Doorpakken' heet het in Noord-Holland. Blijkbaar is het allemaal voor de Bühne. Als het puntje bij het paaltje komt kiezen we voor de bestaande belangen en de old school. Anders gezegd, voor gedateerde en zeer vervuilende technologie op basis van politieke keuzes in plaats van zakelijke overwegingen. Met een risicoafdekking door de Nederlandse belastingbetaler.
12. En dan is de vraag of die onderzoeksreactor in Petten moet komen. Zeg nu zelf, als we vandaag met een dergelijk project beginnen dan komen gebieden als de Eemshaven of Maasvlakte het eerst in aanmerking en niet een Natura 2000 gebied. De bouwplaats van de nieuwe Pallasreactor ligt midden in de Pettemerduinen. Naast de nieuwe reactor worden meerdere productiehallen gebouwd en verouderde infrastructuur wordt vernieuwd. Het bestemmingsplan Pallas ligt momenteel ter beoordeling bij de Raad van State. De stikstofuitstoot van de bouw van de centrale alleen overschrijdt de norm met een factor duizend.
13. De gedachte dat Petten de droomlocatie is vanwege de aanwezigheid van Curium is onjuist. Curium en de HFR zijn niet onlosmakelijk aan elkaar verbonden. De HFR bestraalt ook targets voor de IRE die op transport gaan naar België om daar te worden verwerkt. Een kernreactor kan dus overal komen te staan. Overigens werd in 2014 afgesproken om voor de productie van medische isotopen over te stappen van hoog- naar laag verrijkt uranium. In 2018 bericht de NRG dat deze afspraak was nagekomen. Onlangs bleek echter dat de uranium targets die de IRE in Petten laat bestralen nog steeds uit hoogverrijkt uranium bestaan.
14. Het is tijd voor een herbezinning op het gehele Pallas-initiatief. Als de Pallasfabriek niet levensvatbaar is blijft het uitgangspunt dat Nederland deel uit wil maken van de Europese nucleaire kennisinfrastructuur bestaan. Onze suggestie: Bouw Pallas om tot een

onderzoekfaciliteit voor medische isotopen. Dat is waar Nederlandse wetenschappers en medici op zitten te wachten. Overigens kan een dergelijke onderzoeksfaciliteit een behoorlijk inkomen generen door de verkoop van patenten. De markt voor therapeutische medische isotopen wordt geschat op 25 miljard, een hoogwaardig nucleair onderzoeksinstituut lijkt rendabel. Een onderzoeksreactor heeft genoeg aan een warmtecapaciteit van één megawatt. Daar zijn geen koeltorens of complexe koelwaterleidingen meer voor nodig.

15. Wat is de werkelijkheid van vandaag? Pallas heeft geen investeerders en de volgende tranche voor terugbetaling dient zich deze zomer aan. De subsidie van 80 miljoen zal wel ongeveer gebruikt zijn. De enige politieke optie is doorgaan en meer geld inleggen. Natuurlijk weer een lening met de belofte van terugbetaling.
16. Ondanks de inzet van oud-minister Zalm is het nog volstrekt onduidelijk hoe de nieuwe werkelijkheid van Pallas zich gaat voegen met de complexe werkelijkheid van de NRG. Ook dit moet een teken aan de wand zijn. Na zeven jaar is er geen helderheid over de toekomstige bestuursstructuur van Pallas. Ondenkbaar in een marktinitiatief, politiek blijkbaar volkomen acceptabel. Dit kan niet anders zijn dan een voorbode van het volgende moeizame dossier.
17. We kennen de NRG als een organisatie met voortdurende tekorten. De staat legde meer dan 250 miljoen op tafel in het zich voortslepend drama rondom veiligheid en het nucleair afval. Pallas past in dit verhaal. Het is de overheid die subsidieert en de risico's afdekt.
18. Het heeft er alle schijn van dat de politiek Pallas gewoon laat komen en de samenleving alle ongemakken voor lief moet nemen. Wij als Vereniging Pettemerduinen zijn absoluut niet tegen medische isotopen, maar kunnen er niet bij dat de politiek voor een fabriek kiest die onnodig zwaar vervuילend is, met verouderde technieken werkt en niet levensvatbaar is gezien de grootschalige internationale ontwikkelingen van gelijkwaardige en schonere technieken, die bovendien niet van subsidie afhankelijk zijn.
19. Vaak klinkt terecht de vraag naar de leveringszekerheid en werkgelegenheid als PALLAS niet door gaat. Welnu, van de 2000 genoemde arbeidsplaatsen zijn er hooguit tien procent gerelateerd aan de reactor. Het is zo dat de werkgelegenheid méér verzekerd zal zijn met het aantrekken van innovatieve bedrijven die werken met nieuwe technieken, niet subsidie-afhankelijk zijn maar marktconform opereren en ook interesse blijken te hebben zich in Petten te vestigen. Leveringszekerheid voor patiënten hangt nu al niet meer van Petten af. Volgens het laatste RIVM-rapport is de productie wereldwijd zelfs viervoud van de vraag als PALLAS in 2027 wordt opgeleverd. Alleen de nieuwe Belgische centrale heet al goed te zijn voor een derde van de toekomstige wereldvraag naar Molybdeen-99.
20. Kortom, heroverweeg het hele project, kies voor duurzaamheid en innovatie. Bouw een onderzoeksreactor op een wél voor de hand liggende en geschikte locatie en geef het duingebied terug aan de natuur.